

ARVIOINTIKERTOMUS 2018

SISÄLLYS

1. Tarkastuslautakunnan toiminta ja kokoukset
2. Kuntastrategian toteutuminen
3. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta
4. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen
  - 4.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen
    - 4.1.1. Kunnanhallitus
    - 4.1.2. Tekninen lautakunta
    - 4.1.3. Ympäristölautakunta
    - 4.1.4. Sivistyslautakunta
    - 4.1.5. Vapaa-aikalautakunta
    - 4.1.6. Perusturvalautakunta
  - 4.2 Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen
5. Yhteenveto ja allekirjoitukset

1 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA JA KOKOUKSET

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan muun muassa arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Edelleen lautakunnan tulee arvioida tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Valtuusto valitsi tarkastuslautakuntaan kokouksessaan 12.6. 2017 jäseniksi ja varajäseniksi seuraavat henkilöt:

Jäsenet

Nummi Olavi	puheenjohtaja
Antti Timo	varapuheenjohtaja
Blomroos Marja-Leena	
Hannukainen Ritva	
Uusi-Marttila Riika-Liisa	
Lehtisalo Markku	
Uusen Petri	

Varajäsen

Sengström Harri
Bitter Jan
Rintamaa Anita
Nordling Niina
Airaksinen Eveliina
Heino Hannu
Haapasaari Ari

Kunnan tilintarkastajana on toiminut Audec Tilintarkastus Oy vastuullisena tilintarkastajanaan JHT, KHT Anne Hakala.

Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat olleet esteellisiä seuraavien toimintojen arvioinneissa: puheenjohtaja Olavi Nummi: Kiinteistö Oy Muovisato (hallituksen jäsenyys) jäsen Ritva Hannukainen: Kiinteistötoimitukset (uskottu mies).

Tarkastuslautakunta hyväksyi koko vaalikautta koskevan arviointisuunnitelman ja tilivuotta 2018 koskevan työohjelman kokouksessaan 4.9.2018. Arviointisuunnitelman laatiminen on tarpeellista siksi, että lautakunnan työn pohjaksi syntyy koko vaalikauden kattava systemaattinen näkemys siitä, miten hallintoa ja palvelutuotantoa tullaan seuraamaan ja arvioimaan.

Tarkastuslautakunta on pitänyt viisi tilivuoteen kohdistunutta kokousta. Lautakunnan kokouksissa on kunnanjohtaja Vesa Lakaniemi, tekninen johtaja Sami Nummi, kunnanrakennusmestari Pekka Kuusisto, perusturvajohtaja Alpo Komminaho ja talousjohtaja Bella Ahto ovat selvittäneet lautakunnalle toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä toimintojen järjestämistapaa kunnassa ja kuntakonsernissa.

Tarkastuslautakunta on perehtynyt tilikauden aikana kunnassa laadittuihin toiminnan ja talouden raportteihin sekä tilinpäätökseen 2018. Tarkastuslautakunnan jäsenille on toimitettu kunnan eri toimielinten pöytäkirjat luettavaksi tilikauden aikana erikseen päätetyn työnjaon mukaisesti. Lisäksi

lautakunnan jäsenet ovat seuranneet päätöksentekoa ennalta sovitun työnjaon mukaisesti sekä raportoineet havainnoistaan kokouksessa esityslistan asianomaisessa kohdassa.

2. KUNTASTRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Kuntalain mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategia tulee tarkistaa vähintään kerran valtuustokaudessa. Lain mukaan kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Niin ikään kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta.

Eurajoen kuntastrategia vahvistettiin valtuustossa 11.12.2017. Kuntastrategian kolme ydinasiaa ovat elinvoimainen Eurajoki, hyvinvoiva Eurajoki ja aktivoiva Eurajoki. Kuntalaisen näkökulmasta tavoitteeksi on asetettu tehokas päätöksenteko, toimiva organisaatio ja laadukkaat lähipalvelut.

Kuntastrategia on sisällöltään yleisluontoinen, eikä näin ollen suoraan tarjoa pohjaa toiminnallisten tavoitteiden valmistelussa. Tarkastuslautakunta pitää tarpeellisena, että strategian päivityksen organisointiin panostetaan riittävästi ja että keskeisiä tavoitteita konkretisoidaan. Kuntastrategiasta on tärkeitä saada muodostettua toimiva yhteys toimialojen ohjelmiin, omistajapolitiikkaan ja muihin yksityiskohtaisempiin toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin.

3. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuuston tulee päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Varsinainen järjestämisvastuu on kunnanhallituksella.

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää. Sen avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä.

Omistajaohjauksella ja sopimuksilla on varmistettava, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat kunnossa myös niissä yhteisöissä, jotka peruskunnasta erillään tuottavat kunnan palveluja sopimukseen perustuen. Mitä tulee konserniyhteisöjen sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan, ne ovat hallitusten ja toimitusjohtajien vastuulla. Kunnan konsernijohtoon tulee konsernivalvonnalla varmistaa, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta on asianmukaisesti järjestetty.

Keskeisiä sisäisen valvonnan välineitä ovat hallintosääntö, johtosäännöt, konserniohje sekä vuotuinen talousarvion täytäntöönpano-ohje.

Toimintakertomuksessa on annettava tietoa asioista, jotka eivät ilmene taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisina pidetään arviota todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tietoja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Konserniohjauksen alueella riskienhallintaa on lisäksi ohjeistettu konserniohjeen avulla. Kuntalain 115 §:n eli toimintakertomusta koskevan lainkohdan mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty.

Eurajoen valtuusto hyväksyi riskienhallintapolitiikan linjaukset 28.4.2014. Riskienhallintapolitiikan pohjatyö on perustunut johtoryhmän jäsenten arviointeihin omien yksikköjensä riskeistä. Niiden pohjalta on laadittu riskianalyytit toimenpide-ehdotuksineen. Lisäksi asiasta on annettu yleisohje. Kunnanhallitus on 28.2.2017 vahvistanut sisäisen valvonnan ohjeet. Näiden ohjeiden mukaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle ja kuntakonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Mainitussa ohjeessa on myös vastuutettu tehtävät eri esimiestasoille.

Toimintakertomuksessa on kuvattu keskeisten riskien ilmenemismuotoja ja hallintatapaa. Henkilöstön rekrytointi sekä haasteelliset tai jopa uhkaavat tilanteet asiakkaiden kanssa, pelastus- ja turvallisuussuunnitelmien ajan tasalla pito, tietoturvariskit ovat tärkeitä toiminnallisia riskialueita. Kiinteistöjen korjausvelka ja infraomaisuuden kunto on myös tuotu esille riskialueena. Kiinteistöjen kuntoon liittyvät myös kosteusvauriot sekä sisäilmaongelmat.

Arviointihavaintona voidaan todeta, että kunnan ylin johto on huolehtinut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan organisoinnista, tarvittavista ohjeistuksista ja raportoinnista. On tärkeää, että kaikilla organisaatiotasolla huolehditaan sisäiseen valvontaan ja riskien hallintaan kuuluvista tehtävistä ja että havaittuihin ongelmiin puututaan viivytyksittä. Kuntaliitoksen ja organisaatiouudistuksen jälkitilanteessa on tarpeen panostaa johtamisessa tarvittavien tietojen raportointiin ja muun muassa sisäiseen laskentaan.

4. TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

4.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

4.1.1.Kunnanhallitus

Päätöksenteko (3000)

Päätöksenteon avainprosessi sisältää kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen ja toimikuntien kokouksista aiheutuvat menot. Talousarviossa ei ole erikseen tälle avainprosessille asetettuja toiminnallisia tavoitteita.

Hallintopalvelut (3010)

Toiminnallisena tavoitteena oli sähköistysten välineiden vakiinnuttaminen toimielinten kokouskäytännössä. Tavoite on toteutunut.

IT-palvelut (3020)

Tavoitteena oli digitalisoinnin lisääminen kuntalaisille tarjottavissa palveluissa: Tavoite on pääosin toteutunut tilivuonna.

Talouspalvelut (3030)

Taloushallinto huolehtii talousarvion valmistelusta, kirjanpidosta ja tuottaa kunnan ja kuntakonsernin tilinpäätöksen toimintakertomuksineen. Toiminnallisina tavoitteina olivat ajantasaisen kirjanpitomateriaalin tuottaminen, yhteistyön kehittäminen hallintokuntien tiedonkulun varmistamiseksi, Sote- ja maakuntauudistuksen haasteisiin vastaaminen sekä kuntakonsernin tytäryhtiöiden kirjanpidon toimintaperiaatteiden selkeyttäminen yhdenmukaiseksi. Tilinpäätösinformaation pohjalta on tulkittavissa, että tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Arvioinnin yhteydessä on selvitetty etenkin toimitilavuokrien, puhtauspalvelukustannusten ja siivouskustannusten laskutusta tai vyörytystä asiakastoimialoilta. Uudistus on edennyt hitaasti.

Tarkastuslautakunta katsoo, että ajantasainen selvillä olo tuotettujen palvelujen yksikkökustannuksista on erityisen tärkeää, jotta päätöksentekijöillä on riittävä tietopohja esimerkiksi palvelujen oikeanlaisen tuotantotapaa koskevissa ratkaisuissa.

Henkilöstöpalvelut (3040)

Toiminnalliset tavoitteet on päätösintulkittava toteutuneeksi.

Elinkeino- ja viestintäpalvelut (3050)

Elinvoiman edistämiseen liittyvien tavoitteiden osalta talousarviossa on viitattu kuntastrategiaan.

Avainprosessin painopistealueita olivat: kunnan hankintaprosessin tehostaminen ja vahvistaminen, yritysmuotoisuuden esilletuonti ja vahvistaminen sekä elinkeinojen edistäminen mm. yritysten neuvontapalveluiden avulla. Tavoitteiden toteutuminen on tilinpäätösinformaation valossa vuoden 2018 kohdalla onnistunut.

Osallisuus ja hyvinvointi (3060)

Toiminnallisten tavoitteiden asettamisen yhteydessä tämän avainprosessin osatekijät on kytketty kuntastrategiaan. Tavoitteet ovat toimintakertomuksen mukaan toteutuneet.

Esimiestyön kehittäminen (3070)

Toiminnalliset tavoitteet ovat toimintakertomuksen mukaan toteutuneet.

4.1.2. Tekninen lautakunta

Hallinto tekninen (4000)

Avainprossin sitovina tavoitteina vuodelle 2018 olivat kuntaliitoksen aiheuttaman muutoksen sisäänajon jatkaminen ja henkilöstön tukeminen muutostilanteessa. Lisäksi tavoitteena oli laadullisuus, aikataulutietoisuus ja kustannustehokkuus. Tavoitteet ovat toimintakertomusinformaation mukaan toteutuneet.

Vesihuoltopalvelut (4010)

Avainprosessin rajauksen mukaan ”Tarpeita vastaavan asumisen edistäminen” käsittää vesihuollon, jätehuollon, kaukolämpöverkoston sekä alueellisen pelastuslaitoksen kuntakohtaiset menot ja tulot. Tavoitteita olivat hyvälaatuisen veden toimittaminen asiakkaille häiriöttömästi ja jätevesien johtaminen hallitusti Raumalle ja Poriin. Mitattavia tavoitteita olivat veden toimitusjakeluun liittyvien huoltokatkosten maksimipituus sekä verkostoon toimitetun veden hukkaprosentin raja-arvo. Raportoinnin mukaan tavoitteet ovat toteutuneet.

Vesihuoltolaitos on toimintakertomuksessaan selostanut vesihuoltolain säännöksiä kirjanpidon eriyttämisestä sekä tuonut esille lakiuudistuksen henkeä sen suhteen, että tavoitteena on vesihuollosta ja huleveden viemäroinnistä perittävillä maksuilla kattaa palvelujen tuottamisesta aiheutuvat kustannukset pitkällä aikavälillä. Samalla tulee myös huolehtia siitä, että maksut ovat kohtuullisia. Vesihuoltolaitoksen toiminta oli tilivuonna tappiollista. Alijäämän suuruus on parina viime vuonna ollut lähellä toimintatuottojen tasoa. Hulevesikustannusten kattaminen on laitoksen asema huomioiden järjestetty epätarkalla kohdentamismenetelmällä.

Tarkastuslautakunta kehottaa kunnanhallitusta valvomaan, että tekninen toimiala valmistelee vesihuoltotaksoista ja hulevesikustannusten kompensointimenettelyistä ehdotukset, joilla vesihuoltolaitoksen alijäämäinen talous korjataan aiheuttamisperiaatteen edellyttämällä tavalla.

Yhdyskuntatekniset palvelut (4020)

Avainprossin sitovia tavoitteita vuodelle 2018 olivat: Ympäristön viihtyisyyden ja toimivuuden lisääminen päällystämällä kaavateitä ja saneeraamalla valaistusta sekä Rakennetun infraomaisuuden hallinnan tehostaminen infran kuntokartoituksen ja saneeraustarpeen selvityksen keinoin. Tavoitteet ovat toteutuneet.

Kiinteistöjen rakentamis- ja kunnossapitopalvelut (4030)

Toiminnallisena tavoitteena tämän avainprosessin alueella oli kunnan omistamien kiinteistöjen kunnosta huolehtiminen vuosittaisilla korjaustoimenpiteillä siten, että vältytään mahdollisilta korjauksien laiminlyönnin aiheuttamilta lisäkustannuksilta. Toimintakertomuksen mukaan tavoite on saavutettu.

Ruoka- ja toimitilapalvelut (4040)

Tavoitteina olivat ruokapalvelujen poikkihallinnollisten työryhmien kokoontumiset määrävälein, puhtauspalveluissa omaksuttava puhtauden tason mittaaminen yhdessä asiakkaan kanssa sekä pienosaamiseen liittyvän tiedonkulun tukeminen, mahdollistaminen ja lisääminen. Tavoitteet ovat toimintakertomuksen mukaan toteutuneet.

Koko teknisen toimialan osalta arviointityön yhteydessä tuli esille rakennetun infrastruktuurin korjausvelan kasvu. Kuluneena vuonna kiinteistöjä on kartoitettu myös ulkopuolisen konsultin avulla. Rakennusten, teiden ja katujen sekä vesi- ja viemäriverkostojen kunto on joiltakin osin huolestuttavassa kunnossa. Myöskään kunnan hankesuunnittelu ei näyttäisi olevan tilanteen vaatimalla tasolla, kun otetaan huomioon mm. kuntaliitoksen mukaan tuomat haasteet. Teknisen toimen taholta on tuotu esiin huoli siitä, että hankkeiden priorisointi tulisi tehdä keskushallinnoissa ja eri sektoreilla, eikä ratkaisujen etsimistä tule jättää vain toteuttavan hallintokunnan huoleksi.

Tarkastuslautakunta katsoo, että hankesuunnittelua tulee tehostaa. Palveluverkkoja koskevia strategisia ratkaisuja on syytä kiirehtiä. Tekniselle toimelle tulee antaa riittävästi aikaresursseja hankesuunnittelulle ja siihen kuuluvalla toteutusvaihtoehtojen etsimisille.

4.1.3. Ympäristölautakunta

Rakennusvalvonta (5010)

Avainprossia ohjaamaan oli asetettu kaikkiaan viisi tavoitetta, jotka liittyvät laadukkaan rakennuskannan ja viihtyisän ympäristön edistämiseen, asiakaspalautteen hankkimiseen mm. asiakastytyväisyyskyselyjen avulla sekä valvontatoimien tehostamiseen. Toimintakertomuksessa on raportoitu tavoitteiden toteutuneen.

Ympäristönsuojelu (5020)

Avainprosessin tavoitteet ovat toimintakertomuksen mukaan toteutuneet. Ympäristöviranomaistehtävät hankitaan ostopalveluna Porin kaupungin ympäristö- ja lupapalveluyksiköltä.

4.1.4. Sivistyslautakunta

Varhaiskasvatuspalvelut (6010)

Sivistyslautakunnan alaiseen varhaiskasvatuksen tehtäväalueeseen sisältyvät perhepäivähoidon, ryhmäperhepäivähoidon, päiväkotien sekä lastenhoidontuen menot. Avainprosessin kohdalla sitovia tavoitteita oli kaikkiaan 10 kpl. Toteutumaraportoinnin valossa on tulkittavissa, että tavoitteet on pääosin saavutettu.

Myönteisenä seikkana on todettava, että osalla sitovia tavoitteita on esitetty yhteys kuntastrategiaan. Toteutumaraportin tiedot kohdistuvat epätarkasti talousarvion vastaaviin tavoitekohtiin, mikä saattaa haitata päätöksentekijöiden informaation omaksumista.

Peruskouluikäiset (6020)

Vuotta 2018 koskevia sitovia tavoitteita on talousarviossa esitetty kaikkiaan seitsemän. Ne liittyvät esiopetuksen kehittämiseen, aamu- ja iltapäivähoidon kehittämiseen, perusopetuksen laadulliseen toteuttamiseen, informaatioteknologian hyödyntämiseen ja opetuksen tuloksellisuuteen. Lisäksi yksi tavoite koskee koulujen toimitiloja. Toimintakertomusinformaation valossa on tulkittavissa, että tavoitteet on pääosin saavutettu. **Toteutumaraportin tiedot kohdistuvat epätarkasti talousarvion vastaaviin tavoitekohtiin, mikä saattaa haitata päätöksentekijöiden informaation omaksumista.**

Lukiokoulutus ja osaamisen edistäminen (6030)

Sivistyslautakunnan alaisen lukiokoulutuksen ja osaamisen edistämisen palvelualueeseen sisältyvät Eurajoen lukio, työpaja Nosturin toiminta, työllistämistoimet ja etsivä nuorisotyö. Sitovina, vuotta 2018 koskevin tavoitteina oli talousarviossa esitetty erikseen lukiota, työpaja Nosturia, työllisyystoimintaa ja etsivää nuorisotyötä koskevat tavoitteet. Sitovat tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Informaation selkeyttä koskevana huomiona on esitettävissä sama toteamus kuin avainprosessien 6010 ja 6020 kohdallakin.

Kasvun ja vanhemmuuden palvelut (6040)

Koulupsykologi tukee oppilaiden koulunkäyntiä, oppimista ja psyykkistä hyvinvointia sekä työskentelee syrjäytymiskehityksen ehkäisemiseksi. Koulukuraattorit tukevat oppilaiden koulunkäyntiä ja edistävät oppilaitoksen sosiaalista hyvinvointia yhteistyössä muun henkilökunnan kanssa.

Sitovat tavoitteet vuodelle 2018 on asetettu erikseen koulupsykologille ja koulukuraattoreille: Tavoitteet ovat toteutuneet.

4.1.5. Vapaa-aikalautakunta

Lasten ja perheiden hyvinvointipalvelut (7000)

Vapaa-aikapalveluiden tehtävänä on edistää ja ylläpitää asukkaiden hyvinvointia järjestämällä riittävät olosuhteet virkistys- ja harrastustoiminnalle sekä tuottamalla elämänsä eri vaiheissa monipuolista, virikkeellistä, asiakaslähtöistä toimintaa kuntalaisille yhteistyössä eri tahojen kanssa. Avainsuoritteet kohdalla talousarvioon sisältyi kuusi tavoitetta, jotka toteutuivat tilinpäätösinformaation mukaan.

Harrastus- ja kulttuuripalvelut (7010)

Harrastus- ja kulttuuripalvelut tuottaa kulttuuri- ja perinnetoimintaan liittyviä palveluita sekä toteuttaa muita tehtäviä kuten järjestää julkisia tilaisuuksia, ylläpitää perinteen tallentamista ja vastaa osittain ystävyyskuntatoiminnasta ja matkailuun liittyvistä tehtävistä. Sitovina vuotta 2018 koskevinä tavoitteina olivat kulttuurituotantosunnitelman toimivuus kulttuuripalveluiden osalta sekä musiikin ja taiteen perusopetukseen liittyvien sopimusten ajantasaistaminen. **Toiminnallisten tavoitteiden toteutumista koskeva raportointi ei selkeästi tuo esille asetettujen tavoitteiden toteutumisastetta.**

Kirjasto ja kansalaisopisto (7020)

Kirjastotoimen tavoitteita olivat Opetus- ja kulttuuriministeriön asettamat laatusuositukset, kirjastotoimen kehittämistä koskevat muut tavoitteet sekä kirjastotoimen ja koulutoimen yhteistyösuunnitelmaan koskeva tavoite sekä kansalaisopiston palveluiden saatavuuden varmistaminen. Raportoinnin mukaan tavoitteet ovat pääsin toteutuneet, mutta Opetus- ja kulttuuriministeriön tunnusluvuista ei ole saavutettu asukaskohtaisten lainojen lukumäärää koskevaa tavoitetta, kirjastokäyntien määrällistä tavoitetta eikä lainaajien prosenttiosuutta kuntalaisista koskevaa tavoitetta.

4.1.6. Perusturvalautakunta

Hallinto ja suunnittelu (8000)

Hallinnon ja suunnittelun tehtäväalue käsittää lautakunnan ja perusturvan johdon menot. Sitovat tavoitteet vuodelle 2018 koskevat sote—lainsäädännön valmistelun edellyttämiä toimenpiteitä sekä henkilöstön työhyvinvointia. Tavoitteet ovat toteutuneet.

Terveydenhoitopalvelut (8010)

Terveystarkastusten, kouluterveydenhuollon ja neuvolapalveluiden järjestämisvastuu on Keski-Satakunnan terveydenhuollon kuntayhtymällä, joka myös seuraa tavoitteiden toteutumista. Terveysvalvonnan ja eläinlääkinnän järjestämisvastuu on Porin ympäristötoimella, jossa tavoitteiden toteutumista seurataan. Sitovat tavoitteet koskivat ikäihmisten kaatumistapaturmien ehkäisyä, yli 65-vuotiaille omaishoitajille suunnattuja terveystarkastuksia sekä yli 75-vuotiaille suunnattuja terveystarkastuksia. Toimintakertomuksen mukaan tavoitteet toteutuivat.

Sairaanhoitopalvelut (8020)

Toimintakertomuksen mukaan Perusturvalautakunnan alainen sairaanhoitopalvelujen palvelualue sisältää Keski-Satakunnan terveydenhuollon kuntayhtymän perusterveydenhuollon avohoidon (pl. neuvola ja kouluterveydenhuolto) ja päihdehuollon avo- ja laitoshoidon, vuodeosaston sekä

Jokisimpukassa Eurajoella että Harjavallassa, kotisairaaloiminnan Eurajoella, Satakunnan sairaanhoitopiirin kautta laskutettavat ja mahdolliset muut erikoissairaanhoidon menot. Toiminnalliset tavoitteet koskivat terveyskeskussairaalan Eurajoen osaston hoitajaksojen pituuksia, käyttöastetta ja Harjavallan osaston paikkojen käyttöä sekä kotisairaalan potilasmääriä ja hoitopäiviä. Tavoitteena on myös Eurajoelta lähipalveluna saatavien peruserikoissairaanhoidon palvelujen käyntimäärien lisääminen ja samalla erikoissairaanhoidopäivien kustannusten alentaminen. Toimintakertomusinformaation mukaan tavoitteet toteutuivat pääosin. Taloudellisesti tarkasteltuna noin 16,3 milj. euron menojen toteutumaprosentti oli tilivuonna 97,2 %.

Sosiaalityö ja perhepalvelut (8030)

Perusturvalautakunnan alaiseen sosiaalityön ja perhepalvelun palvelualueeseen sisältyvät varhaisen tuen palvelut, lastensuojelu, aikuissosiaalityö sekä erityisryhmien avopalvelut. Yhtenä keskeisenä tavoitteena oli, että ”Lapsiperheiden palveluissa painopiste siirtyy korjaavista palveluista ennaltaehkäiseviin palveluihin sekä varhaiseen tukeen ja hoitoon. Tavoitteena on sosiaalihuoltolain mukaisten perhepalveluiden asiakkuuksien lisääntyminen vuodesta 2017 suhteessa lastensuojelun asiakkuuksiin.” Toimintakertomusinformaation mukaan tässä tavoitteessa onnistuttiin. Muina tavoitteena olivat kuntouttavan työtoiminnan paikkojen lisääntyminen kunnan eri hallintokunnissa sekä asiakaslähtöisen palvelusuunnitelmaprosessin toteutuminen erityispalveluissa. Myös näiden tavoitteiden on raportoitu toteutuneen. Mainittakoon, että Eurajoen kunta on mukana Satasoten (Satakunta) LAPE -kärkihankkeessa, jonka kohteena on matalan kynnyksen palveluiden verkostoiminen.

Kotihoitopalvelut (8040)

Perusturvalautakunnan alaiseen kotihoitopalveluiden palvelualueeseen sisältyvät kotipalvelu ja sen tukipalvelut, kotisairaanhoido (KSTHKY/Attendo), omaishoido, ikäihmisten päivätoiminta ja kuntoutus sekä intervallihoido.

Toiminnallisisi tavoitteita (5 kpl) olivat seniorikeskustoiminnan kehittäminen, omaishoidon lakisääteisten vapaiden laadukas järjestäminen, palvelusetelin käytön laajentaminen, kotihoitohenkilöstön välittömän työajan osuuden lisääminen ja lyhytaikaishoidon lisääminen. Tavoitteet toteutuivat muilta osin paitsi kotihoitohenkilöstön työajan käytön muutosten osalta.

Asumispalvelut (8050)

Asumispalveluiden palvelualueeseen sisältyvät ikäihmisille tarkoitettu perhehoito, pitkäaikainen laitosasuminen sekä tehostettu palveluasuminen. Lisäksi tehtäväalueeseen kuuluvat kehitysvammaisten asumispalvelut, vaikeavammaisten asumispalvelut sekä päihde- ja mielenterveyskuntoutujille tarkoitettut psykososiaaliset asumispalvelut. Toiminnalliset tavoitteet koskivat laitoshoidon paikkojen muuttamista palveluasumispaikoiksi tai lyhytaikaispaikoiksi,

perhehoitomallin jatkaminen, Luvian vanhustenhuollolle myönnetyn sertifiointin laajentaminen sekä erityisasumisen tarvearviointi kehitysvammaisen asiakkaan yksilöllisessä palvelusuunnittelussa. Tavoitteet toteutuivat lukuun ottamatta ikäihmisten perhehoitoa koskevaa tavoitetta.

Yhteenvetona voidaan todeta, että lautakuntien alaisten avainprosessien toiminnalliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Talousarviossa määrärahojen rinnalla asetetut toiminnalliset tavoitteet olisi tullut toistaa vielä tilinpäätösinformaatiossa, jolloin päätöksentekijöiden saama informaatio olisi asianmukaista. Talousarvion avainprosessien ja tehtävälueiden nimekkeet poikkeavat useassa kohdin tilinpäätöksen vastaavista nimekkeistä.

Arviointityön yhteydessä todettiin, että tilinpäätöksen ja talousarvion nimikkeiden eroavaisuus johtuu mm. siitä, että valtuusto päätti organisaatio- ja talousarviorakenteen muutoksista 15.5.2018 siten, että muutokset tulivat voimaan 1.6.2018. Näin ollen tilinpäätöksessä sovellettiin jo uutta nimikkeistöä toisin kuin talousarviossa.

Tarkastuslautakunta kiirehtii keskeisten ohjausvälineiden eli talousarvion ja taloussuunnitelman ja toisaalta tilinpäätöksen asetelmien ja nimikkeistön uudistuksen läpivientiä.

4.2 Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Eurajoen ja Luvian kuntaliitos toteutui vuoden 2017 alusta lukien. Toimintakertomuksessa on todettu, että kun kuntaliitoksen yhteydessä organisaatio, hallintosäätö ja lukuisat muut yksityiskohdat päätettiin toteuttaa kokonaan uudelta pohjalta, on työtä viety eteenpäin koko vuoden 2017 ajan ja sitä on jatkettu vielä vuonna 2018. Vuoden arviointikertomuksessa oli todettu, että kuntaliitoksessa kyseessä on suuri muutos, joka aiheuttaa haasteita talousohjauksellekin.

Eurajoen kunnan toimintatuotot vuonna 2018 olivat yhteensä 8,1 milj. euroa, kun alkuperäisessä talousarviossa suunnitelma oli 7,6 milj. euroa. Toimintamenot olivat tilinpäätöksen mukaan 64,3 milj. euroa, kun talousarviossa niiden arvioitiin olevan 65,4 milj. euroa. Verotulojen määrä oli 50,3 milj. euroa, joka oli lähellä budjetoitua. Valtionosuuksien määräksi oli talousarviossa ennakoitu 11,4 milj. euroa, kun tilinpäätöksen mukaa valtionosuuksia kertyi 11,7 milj. euroa. Lisäksi kunta sai 0,8 milj. euroa yhdistymisavustusta.

Vuosikate vuonna 2018 oli 5,1 milj. euroa, kun talousarviossa vuosikatteen arvioitiin olevan 3,9 milj. euroa. Vuosikate toteutui näin ollen korkeammalla tasolla kuin oli ennakoitu. Tilikauden alijäämäksi budjetoitiin 1,0 milj. euroa, kun toteutuma oli 0,2 milj. euroa.

Kassavarojen määrä vuoden lopussa oli 24,2 milj. euroa. Kunnan lainakanta vuoden lopussa oli 13,6 milj. euroa, kun se edellisvuonna oli 15,5 milj. euroa. Asukasta kohti laskettu lainakanta oli päättyneenä vuonna 1 443 euroa ja vuonna 2017 korkeampi eli 1 623 euroa. Suhteellinen velkaantuneisuus vuonna 2018 oli 34,3 %.

Konsernin tuloslaskelman mukaan toimintatuotot olivat 31,4 milj. euroa ja toimintakulut 87,0 milj. euroa. Konsernin vuosikate oli 5,7 milj. euroa ja konsernin vuoden 2018 alijäämä 0,3 milj. euroa. Tunnusluvuista keskeinen luku eli vuosikate euroina asukasta kohti oli 598 euroa/asukas. Vuosikate prosentteina poistoista oli 95,5 %. Konsernin lainakanta tilinpäätöksessä oli 16,1 milj. euroa eli konsernin lainamäärä oli 1 705 euroa/asukas. Investointien tulorahoitusprosentti on korkea eli 106,1 %. Samoin konsernissa likviditeetti oli tilinpäätösajankohtana hyvä eli kassan riittävyys oli 99 päivää.

Tilinpäätöksen rahoituslaskelman mukaan investointimenot olivat 4,0 milj. euroa. Suurehkoja investointeja ovat olleet mm. Luvian koulukeskus ja Sydänmaan koulu, IT-hankinnat sekä vesi- ja viemärlaitoksen suunnittelu ja rakentaminen.

Merkittävimpiä tulo- ja menopoikkeamia ovat olleet seuraavat:

- Varhaiskasvatuspalvelujen palvelualueen menoissa syntyi 0,42 milj. euron verran säästöä, mikä johtuu mm. lasten kotihoidon tukeen tarvittavien määrärahojen arvioitua pienemmästä tasosta. Peruskouluikäisten palvelualueen menoissa ylitystä syntyi alkuperäiseen talousarvioon nähden 0,37 milj. euroa.
- Sairaanhoidtopalvelujen menojen toteutumisprosentti oli 97,2 % eli euromääräisesti 0,45 milj. euroa. Eron on vaikuttanut muun muassa KSTHKY:ltä tullut ennakoitua suurempi palautus.
- Sosiaalityön ja perhepalveluiden menoissa ylitys alkuperäiseen talousarvioon nähden oli 0,55 milj. euroa, joka johtuu mm. lastensuojelun ja vammaispalveluiden kustannusten kasvusta
- Investoinneissa kiinteistökauppojen kohdalla tulotavoite ylittyi 1,46 milj. eurolla. Menojen alituksia alkuperäiseen talousarvioon nähden oli vesilaitoksen ja viemärlaitoksen suunnittelu ja rakentamismenoissa (yhteen laskien 0,29 milj. euroa)

Taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Kunnan tuloslaskelman ja taseen tunnusluvut ovat yleisesti ongelmattomalla tasolla. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä kehittää kustannuslaskentaa ja palveluiden tuloksellisuuden seuranta, jotta edessä olevia rakenneratkaisuja varten saataisiin päättäjille itse tuotettua tosiasiatietoa.

5. YHTEENVETO JA ALLEKIRJOITUKSET

Vuoden 2018 talousarviossa asetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Kuntaliitoksen jälkeen toteutukseen tullut organisaatiouudistus ovat yhdessä maakunta- ja SOTE-uudistukseen valmistautumisen kanssa aiheuttaneen edelleen haasteita toiminnalle. Tarkastuslautakunta kiirehtii keskeisten ohjausvälineiden eli talousarvion ja taloussuunnitelman sekä toisaalta tilinpäätöksen asetelmien ja nimikkeistön uudistuksen läpivientiä.

Tarkastuslautakunta katsoo, että hankesuunnittelua tulee tehostaa. Palveluverkkoja koskevia strategisia ratkaisuja on syytä kiirehtiä. Tekniselle toimelle tulee antaa riittävästi aikaresursseja hankesuunnittelulle ja siihen kuuluvalla toteutusvaihtoehtojen etsimisille.

Eurajoella 7. toukokuuta 2019

Olavi Nummi

puheenjohtaja

Timo Antti

varapuheenjohtaja

Marja-Leena Blomroos

jäsen

Ritva Hannukainen

jäsen

Riika-Liisa Uusi-Marttila

jäsen

Markku Lehtisalo

jäsen

Petri Uusen

jäsen